

Počeci djelovanja Hrvatskog rukometnog saveza

U PROLJEĆE 1940. GODINE PREDSTAVNICI ZAGREBAČKIH RUKOMETNIH SEKCIJA OSNOVALI SU RUKOMETNI RADNI ODBOR, KOJI JE TE GODINE ORGANIZIRAO I. KLUPSKO RUKOMETNO PRVENSTVO GRADA ZAGREBA. UZ SUDJELOVANJE SEDAM MOMČADI, NASLOV NAJBOLJEG PRIPAO JE EKIPI HRVATSKOG ŠPORTSKOG KLUBA *METEOR*. U LISTOPADU 1941. GODINE ZAPOČEO JE DJELOVATI HRVATSKI RUKOMETNI SAVEZ

Piše **Zdenko Jajčević**

Prvu rukometnu utakmicu u Hrvatskoj odigrali su učenici Državne realne gimnazije u Varaždinu, 29. svibnja 1930. na igralištu Varaždinskog športskog kluba. Prvi međugradski susret rukometnih reprezentacija Državne I. muške realne gimnazije iz Zagreba i srednjoškolske reprezentacije Ljubljane odigran je 19. svibnja 1935. u Ljubljani (7-5). Prva javna rukometna utakmica u Zagrebu odigrana je na otvaranju Srednjoškolskog igrališta 1. lipnja 1935. godine. Sastale su se rukometna reprezentacija Državne I. muške realne gimnazije i reprezentacija srednjih škola Ljubljane (8-3).

Prvo rukometno prvenstvo zagrebačkih srednjih škola organizirano je u školskoj godini 1935./1936. uz sudjelovanje reprezentacija realnih i klasičnih gimnazija.

Prve međunarodne utakmice

Rukometna ekipa Državne I. muške realne gimnazije gostovala je u vrijeme održavanja XI. olimpijskih igara u Berlinu u međunarodnom omladinskom kampu. Za tog gostovanja ekipa je odigrala tri utakmice s ekipama berlinskih srednjih škola. Dvije pobjede i jedan neriješeni rezultat prvi su međunarodni uspjesi hrvatskog rukometa (13-9, 9-8 i 9-9). Prva međunarodna utakmica u našoj zemlji odigrana je 19. srpnja 1939. godine na Srednjoškolskom igralištu između reprezentacija Sveučilišta u Zagrebu i Univerziteta u Grazu. Zagrebačke je studente vodio profesor Vladimir Janković, a studente iz Graza Josef Recla.

Zahvaljujući učenicima zagrebačkih srednjih škola koji su maturirali 1939. godine, pri tadašnjim zagrebačkim športskim društvima i klubovima počele su se osnivati rukometne sekcije. Tako se rukomet počeo igrati u *I. hrvatskom građanskom športskom klubu*, *HŠK Ličaninu*, kasnije nazvan *Martinovka*, *HŠK Gradske električne centrale*, *HŠK Šparta*, *HŠK Meteoru*, *HŠK Concordiji* i *ŠK Željezničar*, kasnije nazvan *HŠK Trnje*. Godine 1940. osnovana je rukometna sekcija i pri *SK Marathonu*.

U proljeće 1940. godine predstavnici zagrebačkih rukometnih sekcija osnovali su Rukometni radni odbor, koji je te godine organizirao I. klupsko rukometno prvenstvo grada Zagreba. Uz sudjelovanje sedam momčadi, naslov najboljeg pripao je ekipi Hrvatskog športskog kluba *Meteor*. U listopadu 1941. godine započeo je djelovati Hrvatski rukometni savez.

Prva sjednica Hrvatskog rukometnog saveza

Prva sjednica Hrvatskog rukometnog saveza održana je 2. listopada 1941. u prostorijama Hrvatskog športskog doma u Jurišićevoj 3. Povjerenik Saveza kojeg su nametnule vlasti bio je Koberac, a zamjenik Klement Heger. Povjerenik Koberac je za tajnike imenovao Golubovića, Marjana Flandera i Branka Kružića,

za blagajnike Lisaka i Vladimira Antončića, a za saveznog kapetana Dragutina Peheima. U Savjetodavnom odboru bili su i Halapir, Vladimir Horvat, Sente i Zvonimir Vujasinović.

U Zapisniku s prve sjednice piše da je povjerenik Koberac otvorio sjednicu i podijelio dužnosti pojedinim članovima Savjetodavnog odbora. Izabran je i odbor za sastav pravila i to u sastavu Heger, Flander, Horvat i Lisak. Kada su prisutni nabrojali najpotrebnije stvari koje su savezu potrebne spomenute su i *dvije garniture dresova, gaćica i dokoljenica za državno i gradsko predstavništvo*. Flander je predložio da se zamoli g. Zebića, da odredi g. Jankovića, kao trenera za državno i gradsko predstavništvo.

U to vrijeme predstavništvo je bio pojam za reprezentaciju. Nejasno je zašto je to predložio, kada je za tu dužnost bio određen Peheim. Na kraju zapisnika s prve sjednice Saveza napisano je nešto što svjedoči o njegovom naivnom načinu rada: *Povjerenik Koberac odredio je da članovi Savjetodavnog odbora jave Savezu svoje adrese, a isto tako i klubovi. Zatim je povjerenik spomenuo da se u dopisu, koji će se slati g. Zebiću spomene (zamoli) da odredi na prvoj međudržavnoj nogometnoj utakmici kao glavnu predigru dvije izabrane momčadi rukometaša. Zatim je povjerenik odredio da se pošalje u novine službeno, da se svi klubovi u provinciji jave savezu na adresu: Hrvatski rukometni savez, Zagreb, Jurišićeva ul. 3.* Na kraju je nekoliko članova Savjetodavnog odbora predložilo da se dobije neka dvorana za zimske treninge rukometaša. *Povjerenik Koberac preuzeo je dužnost da se upita za dvoranu u Palmotićevoj ulici.*

Vježbovna utakmica hrvatske rukometne reprezentacije

Na drugoj sjednici 9. listopada 1941. Koberac je zamolio tajnika da vodi točnu evidenciju o onima koji ne dolaze redovito na sjednice. Nakon što je pročitan zapisnik s prve sjednice Klement Heger je govorio o prvim problemima koji su se javili u radu Saveza. *Dopisi Saveza, iako su napisani, ne šalju se jer nije napravljen žig Saveza. Javio se i prvi klub HŠK Zagorac iz Varaždina. Poslao je dopis u kojem nam javlja da bi želio postati član Saveza, ali da ne zna kako i na koji način. Zatim nas moli da mu pošaljemo savezna pravila i pravila o rukometnoj igri. U zadnjoj točki dnevnog reda spominje se vježbovna utakmica koju će odigrati u nedjelju 12. listopada dvije izabrane momčadi. Savezni kapetan odredio je igrače koji se imaju pozvati službeno preko novina. Kao predigra gornjoj utakmici određena je utakmica između Zvonimira i druge momčadi Gradjanskog. Bila je to prva trening-utakmica hrvatske rukometne reprezentacije.*

Utakmica za državno prvenstvo na igralištu Građanskog 1942.

Savezu 10 posto neto utrška od prihoda s utakmica

Na daljnjim sjednicama Saveza nije se pojavljivao povjerenik Koberac i to je očito kočilo donošenje odluka. Sjednicama je predsjedao zamjenik povjerenika Klement Heger. Klubovi su svaku utakmicu morali javiti i tražiti odobrenje, a Savez ih je odobravao i imenovao suce. Takvu su dozvolu na četvrtoj sjednici 23. listopada zatražili HŠK Meteor i I. hrvatski građanski šport klub. Na istoj sjednici Savez je odredio da se 10 posto neto utrška dade, njemu, kao savezni prihod s utakmica. Na petoj sjednici 30. listopada 1941. Marjan Flander je predložio da se pošalje dopis Internacionalnom rukometnom savezu u Berlin, kojim bi se zamolilo da nam pošalje upute o načinu pristupanja u savez i adrese rukometnih saveza koji su učlanjeni u njihov savez, da bi tako mogli stupiti u vezu s drugim savezima radi odigravanja međugradskih i međudržavnih utakmica.

Na sedmoj sjednici Savjetodavnog odbora Hrvatskog rukometnog saveza pročitana je ponuda Zagrebačkog nogometnog podsaveza da rukometaši 7. prosinca 1941. odigraju predigru nogometnoj utakmici gradskih reprezentacija Zagreba i Nürnberga. Savez je prihvatio ponudu i odredio da se predstavništvu Zagreba suprotstavi predstavništvo njemačke vojske. Savezni kapetan je odredio igrače koji se mogu smatrati prvim zagrebačkim reprezentativcima. Reprezentacija je nastupila u sastavu: Šurina (Branko Kralj), Josip Žitnik, Stjepan Širić, Vladimir Šimanović, Willer, Zlatko Šnajder, Stanko Marinov, Emil Jurković, Branko Marold i Zdenko Ungerer. Loptu za utakmicu osigurao je HŠK Meteor, dokoljenice Građanski, a sve ostalo dao je Z.N.P. Utakmica je završena 5-2 (3-0) u korist njemačke vojske. Pogotke za Zagreb postigli su Ungerer i Marold.

Prvo rukometno državno prvenstvo

Iz zapisnika prve sjednice u 1942. doznajemo da joj je presjedao novi povjerenik Miroslav Beda, a zamjenik je bio Branko Kružić. Savjetodavni odbor je izmijenjen i u njemu djeluju nova lica poput Šnajdera, Arapovića, Bayera, Božićevića, Marijana Horvatića, Vlade Antončića, Radovića, Nenada Heruca, Horvata i Halapira. Kada bi netko od njih otišao, došli su Branko Wolfer, Staroveški i Robotka. U zapisniku od 18. ožujka 1942. doznajemo da će u defileu prigodom proslave prve godišnjice NDH sudjelovati svi klubovi. Svaki klub će odrediti po jedanaest ljudi pa će u toj povorci biti 77 rukometaša. Bolno pitanje Saveza bile su kopačke i lopte, pa je odlučeno da se zamoli Zapovjedništvo

Zagrebački gimnazijalci u Berlinu 1936.

ustaške mladeži da ustupi nekoliko lopti. Kada se povela diskusija o organizaciji prvog državnog rukometnog prvenstva Flander je predložio da se klubovi razdijele u dva razreda. U prvom razredu bi trebali igrati Meteor, Građanski, Šparta i pobjednik utakmice Concordia - Martinovka, a u drugom razredu Grafičar, Zvonimir, Zagreb i pobjedeni iz susreta Concordia - Martinovka. Međutim, taj je prijedlog odbačen. Predlagano je i prvenstvo na principu kupa. Pročitana je i dopis njemačke vojske u kojem se moli da dvije njihove ekipe nastupe na prvenstvu. Međutim, Šnajder se tome usprotivio zbog lošeg iskustva od prošle godine. Povjerenik Beda je primijetio da Nijemce ne smijemo odbiti. Arapović je primijetio da ako Nijemci žele igrati s našim klubovima, moraju se pokoravati pravilima i odredbama Saveza. Odlučeno je da u prvenstvu sudjeluju njemačke momčadi, ali izvan konkurencije, pa su u prvom državnom prvenstvu nastupili Concordia, Zvonimir, Građanski, Meteor, Luftwaffensportsverein, Deutsche sport club, Šparta, Martinovka i Grafičar. Ekipi HŠK Zagreb nije dopušten nastup zbog brojnih slabosti koje je pokazala u dotadašnjim nastupima.

Literatura

1. Flander, M. (1986). Razvoj rukometa u Hrvatskoj. Zagreb: Rukometni savez Hrvatske.
2. Zapisnici Hrvatskog rukometnog saveza, 1941. - 1942.
3. Šport, Zagreb 1941. - 1942.